

Bird population status changes in Thule district, North Greenland

Three weeks were spent in Piulip Nunaa, Thule district, N Greenland in August 1989, under the auspices of Erskine Expeditions. Much of the time was spent at Taser-suit, a wide valley of approximately 11×3 km at 77°41'N, 69°15'W, 24 km due north of the town of Qaanaaq (Fig. 1). Lowlands of this size are unusual in this mountainous and heavily glaciated area. The ornithology of the Thule area is poorly known, due to a paucity of visits by biologists, but the available information has recently been summarised by Vaughan (1988).

Greater Snow Goose *Anser caerulescens atlanticus*

Snow Geese are easily seen and counted from any elevation at Tasersuit due to their colour and the flatness of the lake edges they frequent. Frequent heat-haze and the extreme wariness of the geese made detailed observation difficult, but JRB was able to observe one flock of 80 birds at a range of 150 m.

Previous visitors to Tasersuit have estimated the population of Greater Snow Geese there to be 100-300 birds including up to 30 young (Higgs 1987, Vaughan 1988). An aerial photograph taken over Tasersuit on 23 August 1985 gave a count of 203 Snow Geese in one flock, including 13 (6.4%) young.

JRB was able to census the Tasersuit area with triplicate counts on two consecutive days during walks which took in most of the length of the valley. On these occasions (6 and 7 August) minimum counts of 530 and 610 Snow Geese were obtained, with only 5 broods totalling 12 young. 60% of the geese in the closely observed flock showed immature plumage (grey feathering on head, neck, mantle and scapulars) indicating that they were subadults (one-year-olds). These counts may include previously uncounted flocks from secluded lakes on the southern hillsides (c. 100 birds total).

A further visit was made by WH to the Tasersuit area in July and August 1990. A comprehensive census of the same area on 30 July produced a total of 438 Snow Geese including 3 blue-phase birds and 13 young in 3 families, but there was no opportunity for the more detailed observations made in 1989.

Lesser Snow Goose *Anser caerulescens caerulescens*

At least 5 blue phase Snow Geese were observed in the flocks in 1989. Close observation by telescope revealed that the blue phase geese were distinctly smaller with shorter legs and necks than the majority of the white phase birds. Two white phase Lesser Snow Geese were also observed, and the difference in size and build was confirmed. When the flock took flight the quicker wingbeat of the smaller birds could be seen.

This is the first published record of the white phase of the sub-species in Greenland, although there are occasional records of from one to four blue-phase Snow Geese in Thule district (Thing 1976, K. Kampp pers. comm., A. Martin pers. comm.). The record of at least seven Lesser Snow Geese following limited detailed observation of the flocks would indicate a substantial increase in their presence, in proportion with the increase in Greater Snow Geese.

Greenland White-fronted Goose *Anser albifrons flavirostris*

Three White-fronted Geese among the Snow Geese were identified as the Greenland sub-species due to the dark chocolate brown colour of their plumage. This is the first published record of Greenland White-fronts on the west coast north of Melville Bay.

Canada Goose *Branta canadensis*

11 Canada Geese were observed among the Snow Geese in 1989. Up to 4 Canada Geese have regularly been seen

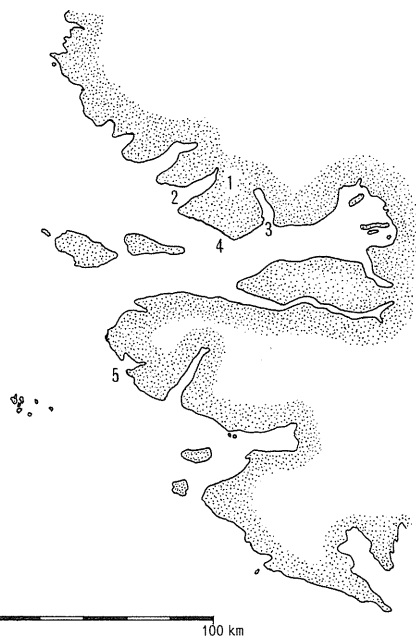

Fig. 1. Map of the Thule district.
1) Tasersuit. 2) McCormick Fjord. 3) Bowdoin Fjord.
4) Qaanaaq. 5) Booth Sund.
Thule-området i Nordgrønland.

at Tasersuit (Vaughan 1988), but our observation was of particular interest because at least two varieties could be distinguished, 10 being typical of the smaller northern race (*hutchinsii*), and one larger and lighter in plumage. Increasing numbers of Canada Geese have been observed, with confirmed breeding, in central West Greenland in recent summers (Bennike 1990, A. D. Fox pers. comm.).

American Pipit *Anthus rubescens*

In 1989, pipits were observed, and breeding suspected, at two sites on the north side of the Annikitsulipaluk nunatak at the head of Bowdoin Fjord. The nests were not found, but in both cases birds remained within a small area and continuously uttered alarm calls; at one site an adult was observed with a beakfull of insects. This is the first published record of pipits north of Melville Bay.

Discussion

Extensive wetland areas are scarce in North Greenland, and Tasersuit is consequently a significant summering ground for wildfowl and other birds. Assuming the Greater Snow Goose population of Greenland to be around 2000 birds, 20 to 30% of that population currently summer in the valley, although over 90% of these geese are non-breeders, with a large proportion of subadults.

It is interesting to note that Peary (1898) failed to mention substantial flocks of Snow Geese, although two of his expeditions were based in McCormick Fjord (1891-92) and Bowdoin Fjord (1893-95). In 1978 F. Salomonsen (unpubl. notes) heard from people in Qaanaaq that the species had "increased considerably", while Hjort et al. (1987) recorded an increasing population in north and north-east Greenland and Bennike (1990) recorded Snow Geese (ssp. unidentified) breeding on Disko for the first time in 1989.

Although previous counts at Tasersuit were probably not as thorough we feel that there must have been a substantial change in the status of this population since the August 1987 observation (Higgs 1987). The 1989 count is also interesting in view of Vaughan's (1988) assertion that the estimate of Heyland & Boyd (1970) of fewer than 1000 Snow Geese in Greenland probably still stood in 1987, as large flocks of Snow Geese are found at other locations near Thule. One such area is just south of Booth Sund (76°53'N, 70°50'W), where F. Salomonsen (unpubl.) counted 48 full-grown Snow Geese on 4 August 1968 and 250 were present on 6 August 1987 (K. Kamp pers. comm.). Evidently, the increase and expansion of Snow Geese in Greenland has not yet come to an end.

Although Tasersuit is characterised as poorly known it has nevertheless been visited by ornithologists several times in the past decade, and the number of new observations made in 1989 may be of some significance. In view of current concern over climatic change the records draw attention to the importance of birds as sensitive, mobile environmental indicators. It is also worth noting that valuable records can originate from small-scale private expeditions and intelligent tourism.

Resumé: Bemærkninger om Snegæs og andre fugle i Thule-området, Grønland

Et lavlandsområde ca 30 km nord for Qaanaaq blev besøgt i årene 1985-90. Antallet af Snegæs *Anser caerulescens atlanticus* voksede fra under 300 i de fire første år til godt 600. De fleste var ikke-ynglende, og 1-årige ungfugle udgjorde tilsyneladende over halvdelen. Selv om dækningen de første år var mindre fuldstændig end i 1989-90, synes der at være tale om en reel fremgang. Det ser således ud til, at den vækst, der er sket i bestanden gennem de sidste 20 år, stadig er i gang.

Mellem Snegæssene taltes mindst 7 af nominatracen *A. c. caerulescens* (5 blå og 2 hvide). Blågæs er af og til set i Thule-området tidligere, men dette er første gang, den hvide fase med sikkerhed er konstateret i Grønland.

Andre iagttagelser gælder Blisgås *Anser albifrons flavirostris* (3 fugle 1989 er de første rapporteret fra Thule), Canadagås *Branta canadensis* (11 fugle 1989) samt Amerikansk Piber *Anthus rubescens* (tegn på ynglen 2 steder).

References

- Bennike, O. 1990: Observations of geese and other birds in West Greenland, 1989. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 84: 145-150.
- Heyland, J. D. & H. Boyd 1970: Greater Snow Geese (*Anser caerulescens atlanticus* Kennard) in North-west Greenland. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 64: 198-199.
- Hjort, C., E. Håkansson & P. Mølgaard 1987: Brent Geese, Snow Geese and Barnacle Geese on Kilen, Northeast Greenland, 1985. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 81: 121-128.
- Higgs, W. J. 1987: Report of the 1987 Erskine Expedition to Thule. – Unpubl. report.
- Peary, R. E. 1898: Northward over the great ice. – Methuen.
- Thing, H. 1976: Field notes on birds in Thule District, Greenland, 1975. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 70: 141-143.
- Vaughan, R. 1988: Birds of the Thule District, Northwest Greenland. – Arctic 41: 53-58.

J. R. Best
32 Westhill
Portishead
Bristol, U.K.

W. J. Higgs
4 Stanley Crescent
Gilsland, Cumbria
CA6 7BH U.K.

Hvalrosø – en ny ynglelokalitet for Mallemuk *Fulmarus glacialis* og muligvis Søkonge *Alle alle* i det nordlige Østgrønland

Hvalrosø er en ca 2 km² stor basaltø beliggende på 74°30'N ud for Grønlands østkyst. Basaltlagene hælder mod vest, således at østkysten er en 60-70 m høj stejl-væg, fra hvis top overfladen falder jævnt mod vest. På trods af sin ringe størrelse er øen velkendt i den ornitologiske litteratur, idet Østgrønlands nordligste ynglelokalitet for Tejst *Cephus grylle* findes her.

I forbindelse med Grønlands Geologiske Undersøgelses geologiske arbejde i det centrale Østgrønland i 1987 passerede jeg sammen med S. Piasecki øen den 1. august i helikopter. Tejstekolonien, som talte mere end 60 individer, er placeret på nordøstsiden af øen (Fig. 1). Sammen med Tejstjerne sås et fåtal af Søkonger langs stejl-væggen. Længere mod syd på den centrale del af østkysten sås en koloni med 50-60 Gråmåger *Larus hyperboreus* og længst mod syd en Mallemukkoloni med skønsmæssigt 150 fugle (Fig. 1). På den flade del af øen yngler en mindre koloni af Havterne *Sterna paradisaea*.

Flokke af Søkonge er tidligere observeret i området omkring Lille Pendulum (Fig. 1), og forskellige mulige ynglelokaliteter på Shannon nord herfor har været foreslået. Meltofte et al. (1981) besøgte de fleste af disse lokaliteter i 1976 uden at finde tegn på yngel. De konkluderede derfor, at de tidligere observerede Søkonger var ikke-ynglende fugle, der fouragerede langs iskanten og/eller tidligt trækkende fugle fra Svalbard. De her fremlagte observationer tyder på, at en yngleplads findes på Hvalrosø, og dermed at Søkongen faktisk yngler i dette område.

Mallemuk er blevet observeret regelmæssigt i den centrale del af Østgrønland. Almindeligvis er de obser-

verede fugle blevet antaget for at være ikke-ynglende individer, der fouragerede langs isranden og derfra var trukket ind i fjordzonen. De nærmeste østgrønlandske ynglelokaliteter er Scoresby Sund og Holm Land, henholdsvis 500 km syd og nord for Hvalrosø. Etableringen af kolonien er et relativt nyt fænomen, idet øen blev besøgt så sent som i 1964, uden at der blev observeret Mallemuk (Rosenberg et al. 1970). Fra tidligere besøg på øen i henholdsvis 1870 og 1932 foreligger ingen observationer af Mallemuk, og det må derfor antages, at kolonien er etableret efter 1964 og sandsynligvis efter 1976, hvor M. Elander besøgte sydspidsen af Sabineø (se Fig. 1) uden at observere Mallemuk (Meltofte et al. 1981). I modsætning hertil synes tejstekolonien at have været relativt stabil i størrelse. Således var der 50-60 fugle i kolonien i 1870, ca 80 fugle i 1932, og ved besøget i 1987 godt 60. Tejstekoloniens stabilitet skal ses i lyset af øens ideelle placering tæt ved isranden. Det kan derfor undre, at andre havfugle først for nylig er begyndt at benytte øen som ynglelokalitet.

Summary: Hvalrosø – a new breeding site for Fulmar *Fulmarus glacialis* and possibly for Little Auk *Alle alle* in East Greenland

Hvalrosø off northern East Greenland has long been known as a breeding site for the Black Guillemot. During geological field work in the area in 1987 I passed the island by helicopter on 1 August and estimated the size of the seabird colonies there.

Approximately 60 Black Guillemots were seen on the northeastern tip of the island together with a few Little Auks (Fig. 1). To the south along the east coast of the island new breeding sites for Glaucous Gull (50-60 individuals) and Fulmar (app. 150 individuals) were discovered (Fig. 1). The Arctic Tern bred in the western lowland.

The nearest known breeding areas for Fulmar are Scoresby Sund and Holm Land, 500 km to the south and north, respectively. The colony appears to have been established after 1964 when the island was last visited by zoologists (Rosenberg et al. 1970), and possibly even after 1976 when M. Elander passed by without observing any Fulmars (Meltofte et al. 1981).

Referencer

- Meltofte, H., M. Elander & C. Hjort 1981: Ornithological observations in Northeast Greenland between 74°30' and 76°00' N.lat., 1976. – Meddr Grønland, Bioscience 3: 1-54.
Rosenberg, N. T., N. H. Christensen & B. Génsbøl 1970: Bird observations in Northeast Greenland. – Meddr Grønland 191 (1): 1-87.

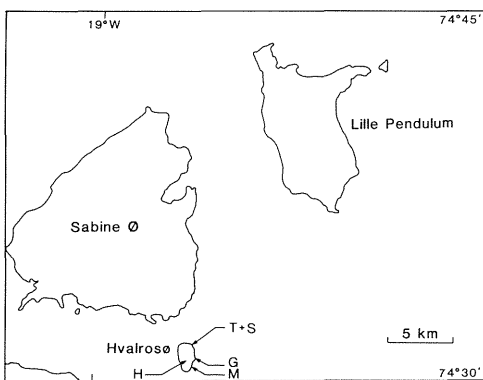

Fig. 1. Kort over området omkring Hvalrosø. Placeringen af de forskellige fuglekolonier er angivet med pile. G = Gråmåge, H = Havterne, M = Mallemuk, S = Søkonge og T = Tejst.

Map of the area around Hvalrosø. Position of confirmed or apparent breeding sites marked by arrows. G = Glaucous Gull, H = Arctic Tern, M = Fulmar, S = Little Auk, and T = Black Guillemot.

Lars Stemmerik
Grønlands Geologiske Undersøgelse
Øster Voldgade 10
1350 København K

Forekomst af ynglende Sabinemåger *Larus sabini* i Grønland

Sabinemågen er i løbet af de sidste ti år fundet ynglende på flere nye lokaliteter langs østkysten. Disse og tidligere kendte lokaliteter (Blomqvist & Elander 1981) præsenteres her i en samlet oversigt.

I Grønland er Sabinemågen knyttet til den højarktiske zone, hvor den yngler spredt og pletvist. Ialt 16 lokaliteter er kendt (Fig. 1, Tab. 1). De største kolonier findes ved Kangerlussuaq (10 par), på Sabine Øerne (20-30 par) og på Rensskæret (>50 par). De 20-30 Sabinemågepar på Kilen yngler ikke i én samlet koloni, men i grupper langs kysten (Hjørt et al. 1988).

Kolonien på Sabine Øerne findes på den største af de ialt seks øer (F. Salomonsen upubl. noter, J. Rosing pers. medd.). Hverken Sabinemåge eller Havterne *Sterna paradisaea* fik i 1979 unger på vingerne, da en Isbjørn *Ursus maritimus* hjemsøgte øen to gange og systematisk plyndrede alle reder. Ganske få Havterne og ingen Sabinemåger yngede på nabooerne i 1979 (J. Rosing pers. medd.). Antallet af Sabinemåger i ankomstperioden ved Sabine Øerne har været ret konstant gennem de sidste mange år (J. Rosing pers. medd.: oplysninger fra lokalbefolkningen), hvilket tyder på, at kolonien har haft den nuværende størrelse i mange år.

I juli/august 1990 besøgte østkysten i området mellem Skærfjorden (77°28'N, 20°00'W) og Lambert Land (79°16'N, 20°43'W) af arkæologer og botanikere. Ingen Sabinemåger observeredes, hverken på fastlandet eller de besøgte småøer i området (H. Elling, B. Fredskild pers. medd.).

Det er på nuværende tidspunkt ikke muligt at klarlægge årsagen til den øgede forekomst af ynglende Sabinemåger i Nordøstgrønland; dels fordi området hidtil har været dårligt undersøgt, dels fordi der ved ynglelokaliteterne findes flokke af oversomrende, ikke-ynglende Sabinemåger, som kan tænkes at yngle i gunstige år (Forchhammer & Maagaard in press). Tilvæksten af ynglende par på Rensskæret og det store antal ynglende Sabinemåger på Kilen (Tab. 1) behøver altså ikke nødvendigvis at være et udtryk for en indvandring af Sabinemåger til Nordøstgrønland.

Af de kendte lokaliteter i Grønland er otte placeret på små, sparsomt bevoksede klippeøer (Sabine Øer, ø ved Kangerlussuaq, Lyon Øer, Henrik Krøyer Holme, Rensskæret, Maroussia, Arundel Ø, Store Vinterø), og fire på lave, sandede og stenede øer/holme (ø i Marshall Bugt,

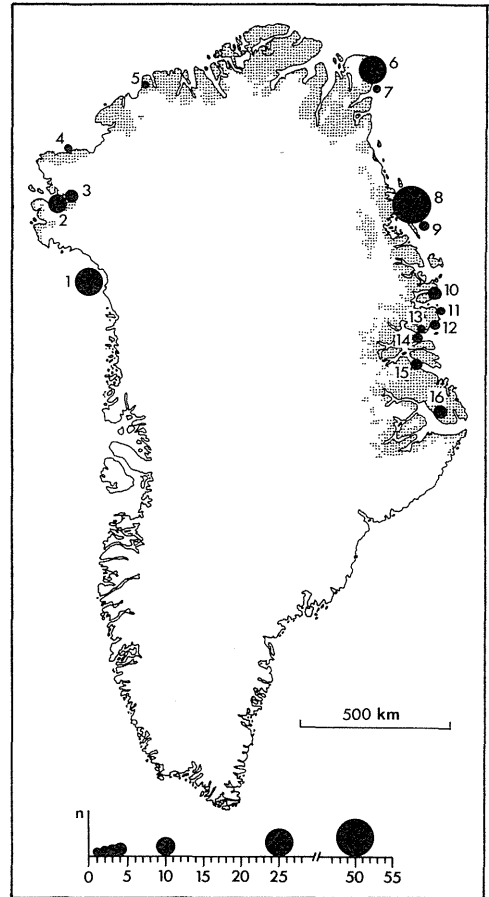

Fig. 1. Kort over Grønland visende den højarktiske zone (grå) og Sabinemågens yngleudbredelse. Fyldte cirkler angiver det største antal par registreret ynglende ved hver ynglelokalitet. Numre henviser til numrene i Tab. 1. Map of Greenland showing the high arctic area (shaded) and the breeding range of Sabine's Gull. Filled circles indicate the maximum number of pairs recorded breeding at the various localities. Numbers as in Tab. 1.

Tab. 1. Kendte ynglelokaliteter for Sabinemåge i Grønland. SM: Sabinemåge; HT: Havterne. Bemærk at der ikke er registreret ynglende Havterne ved Magrethedal (Nr 13) og Heden (Nr 16). Kilder: a: Bessels (1879); b: Manniche (1910); c: Løppenthin (1932); d: Pedersen (1934, 1942); e: Bird & Bird (1941); f: Vibe (1948); g: Möhl-Hansen (1949); h: Andersen (1956); i: Rosenberg et al. (1970); j: Meltofte (1972); k: Meltofte (1975, 1977); l: Meltofte et al. (1981); m: Kempf et al. (1982); n: Hjørt et al. (1983); o: Boertmann et al. (1985); p: Hjørt et al. (1988); q: Forchhammer (1990); r: Forchhammer & Maagaard (in press); s: Campbell (udateret); t: D. Boertmann (in litt.); u: F. Salomonsen (upubl. noter); v: C. Vibe (in litt.); w: J. Graugård & O. Olesen (pers. medd.); x: J. Rosing (pers. medd.); y: L. Stemmerik (pers. medd.); z: Anonym (udateret).

Known breeding localities of Sabine's Gull in Greenland. SM: Sabine's Gull; HT: Arctic Tern. Note that Arctic Tern has not been recorded at Margrethedal (No. 13) and Heden (No. 16). Sources: see above.

Nr No.	Lokalitet (Position) Locality (Position)	År Year	Antal ynglende par No. of breeding pairs SM		Kilde Source HT
1	Sabine Øer (75°25' N, 60°00' W)	1978	>30	c.100	u
		1979	20-30	+	x
2	Kangerlussuaq, Inglefield Bredning (77°23' N, 67°05' W)	1939	10	+	f
3	Lyon Øer, Inglefield Bredning (77°29' N, 66°42' W)	1978	3-4	+	u
4	Marshall Bugt, Inglefield Land (78°53' N, 69°14' W)	1941	>1	+	v
5	Polaris Bugt, Hall Land (81°32' N, 61°22' W)	1872	1	+	a
6	Kilen (81°16' N, 13°30' W)	1985	20-30	50	p
7	Henrik Krøyer Holme (80°40' N, 13°26' W)	1980	>1	+	n
8	Rensskæret, Dove Bugt (76°41' N, 18°31' W)	1907	0	0	b
		1908	2	+	b
		1969	0	20-30	k
		1970	0	0	k
		1975	0	0	k
		1984	0	?	q
		1986	0	0	q, r
		1987	28	100	q, r
		1988	17	100-150	q, r
		1989	1	0	w
		1990	>50	50	r, w
9	Maroussia, Dove Bugt (76°39' N, 18°31' W)	1907	0	0	b
		1908	0	+	b
		1969	1?	>100	k
		1970	0	0	k
		1975	0	0	k
		1984	0	?	q
		1986	0	0	q, r
		1987	2	150-200	q, r
		1989	0	0	w
		1990	1	+	r, w
		10	Sandøen, Young Sund (74°15' N, 20°10' W)	1930	1
1932	3-4			200	d
1947	3			+	g
1964	1			15	i
1972	1			100-200	j
1976	3			>100	l
1955	1?			+	h
11	Arundel Ø (73°47' N, 20°10' W)	1955	1?	+	h
12	Ternholme, Myggbukta (73°29' N, 21°29' W)	1937	1-2?	+	e
13	Margrethedal, Gauss Halvø (73°18' N, 22°32' W)	1976	1	0	l
14	Store Vinterø, Ymers Ø (73°13' N, 23°08' W)	1986	1-2	+	y
15	Haslum Holme, Traill Ø (72°29' N, 24°05' W)	1979	1	70	m
		1982	>2	+	t
		1988	3	+	z
		1989	2	+	z
16	Heden, Jameson Land (70°58' N, 24°13' W)	1963	4?	0	s
		1982	>1	0	o, t
		1983	2-4	0	o, t
		1988	+	0	t
		1989	+	0	t

Sandøen, Ternholme, Haslum Holme). Tre lokaliteter findes på fastlandet, hvor to er på strandvolde bestående af småsten (Kilen, Gauss Halvø), og en i nær tilknyttet småsøer og damme (Heden). Et Polaris Bugt er hverken reder eller unger registreret. Et Sabinemåge-par, nedlagt i begyndelsen af juli 1872, havde rugepletter og ynglede givetvis på strandbredden i bugten blandt Havterne (Bessels 1879). Sabinemågens valg af rede-habitat i Grønland er således vidt forskellig fra de fugtige, kærlignende rede-habitater i Alaska (Bent 1921, Brown et al. 1967), Canada (Sutton 1932, Bannerman 1962, Parmelee et al. 1967, Abraham & Ankney 1984, Abraham 1986) og USSR (Kozlova i Bannerman 1962).

Overspringsår er registreret flere gange i Dove Bugt (Tab. 1). Disse er korreleret med dårlige isforhold, hvor havnen holder øerne landbundet langt ind i sæsonen (Manniche 1910, Meltofte 1975, 1977, Forchhammer & Maagaard in press).

Summary: Distribution of breeding Sabine's Gulls in Greenland

During the last decade the Sabine's Gull *Larus sabini* has been found breeding at several localities on the east coast of Greenland. These and the formerly known breeding localities are presented in Fig. 1 and Tab. 1.

A total of 16 breeding localities are now known. Of these 12 localities are on small islands or islets (No. 1-4, 7-12, 14, 15) and four on the mainland (No. 5, 6, 13, 16). Sabine's Gulls in Greenland nest almost exclusively on gravelly and sparsely vegetated ground.

Non-breeding years in Dove Bugt occur in years when land-fast sea-ice persists through most of the summer.

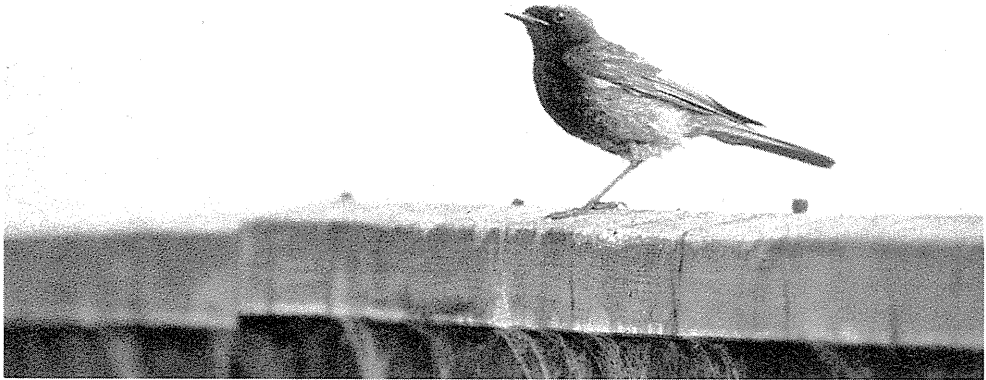
Referencer

- Abraham, D. M. 1986: Observations on the breeding biology of Sabine's Gulls (*Xema sabini*). – Can. J. Zool. 64: 898-903.
- Abraham, D. M. & C. D. Ankney 1984: Partitioning of foraging habitat by Sabine's Gulls and Arctic Terns. – Wilson Bull. 96: 161-172.
- Andersen, H. 1956: Fuglelivet på Arundel Ø, NØ. Grønland. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 50: 162.
- Anonym, udateret: Preliminary report of the Northeast Greenland Expedition "Karup Elv Valley, Project" 24 June - 2 August 1989. – Rapport, Groupe de Recherches en Ecologie Arctique.
- Bannerman, D. A. 1962: The birds of the British Isles. Vol. 2. – Oliver and Boyd, London.
- Bent, A. C. 1921: Life histories of North American gulls and terns. – Bull. US Natl Mus. 113.
- Bessels, E. 1879: Die Amerikanische Nordpol-Expedition. – Verlag von Wilhelm Engelmann, Leipzig.
- Bird, C. G. & E. G. Bird 1941: The birds of Northeast Greenland. – Ibis 14(5): 118-161.
- Blomqvist, S. & M. Elander 1981: Sabine's Gull (*Xema sabini*), Ross's Gull (*Rhodostethia rosea*) and Ivory Gull (*Pagophila eburnea*). Gulls in the Arctic: A review. – Arctic 34: 122-132.
- Boertmann, D., J. Madsen & C. E. Mortensen 1985: Sjældnere fugle i Jameson Land, Østgrønland, somrene 1982-84. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 79: 151-152.
- Brown, R. G. B., N. G. Blurton Jones & D. J. T. Hessel 1967: The breeding behaviour of Sabine's Gull *Xema sabini*. – Behaviour 28: 110-140.
- Campbell, K. udateret: Trinity college East Greenland Expedition. Final report. – Rapport.
- Forchhammer, M. 1990: Ornithological observations in Germania Land and Dove Bay, Northeast Greenland, 1986-88. – Grønlands Hjemmestyre, Miljø- og Naturforvaltningen, Teknisk Rapport 12.
- Forchhammer, M. & L. Maagaard in press: Breeding biology of Sabine's Gull *Larus sabini* in Northeast Greenland. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr.
- Hjort, C., E. Håkansson & L. Stemmerik 1983: Bird observations around the Nordøstvandet Polynya, Northeast Greenland, 1988. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 77: 107-114.
- Hjort, C. E. Håkansson & P. Mølgaard 1988: Bird observations on Kilen, northernmost Greenland, 1985. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 82: 19-24.
- Kempf, C., A. Piantanida & B. Sittler 1982: Rapport scientifique de l'expédition 1979 au Groenland (Trail ö, cote Nord-est). – Rapport.
- Løppenthin, B. 1932: Die Vögel Nordostgrönlands zwischen 73°00' und 75°30' N. Br. – Meddr Grønland 91(6).
- Manniche, A. L. V. 1910: The terrestrial mammals and birds of North-east Greenland. – Meddr Grønland 45(1).
- Meltofte, H. 1972: Ornithological observations in the Norwegian Sea, the Greenland Sea, and NE Greenland, July-August 1972. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 66: 108-112.
- Meltofte, H. 1975: Ornithological observations in Northeast Greenland between 76°00' and 78°00' N. lat., 1969-71. – Meddr Grønland 191(9).
- Meltofte, H. 1977: Ornithologiske observationer i Germania Land, Nordøstgrønland, 1975. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 71: 81-94.
- Meltofte, H., M. Elander & C. Hjort 1981: Ornithological observations in Northeast Greenland between 74°30' and 76°00' N. lat. 1976. – Meddr Grønland, Biosci. 3.
- Møhl-Hansen, U. 1949: Fuglelivet på Pearyland, Nordgrønland. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 43: 109-129.
- Parmelee, D. F., H. A. Stephens & R. H. Schmidt 1967: Birds of southeastern Victoria Island and adjacent small islands. – Bull. Natl Mus. Can. 222.
- Pedersen, A. 1934: Die Ornithologie des mittleren Teiles der Nordostküste Grönlands. – Meddr Grønland 100(11).
- Pedersen, A. 1942: Säugetiere und Vögel. Dansk Nordøstgrönlands Expedition 1938-39. – Meddr Grønland 128(2).
- Rosenberg, N. T., N. H. Christensen & B. Gønsbøl 1970: Bird observations in Northeast Greenland. – Meddr Grønland 191(1).
- Sutton, G. M. 1932: The exploration of Southampton. – Mem. Carnegie Mus. 12(2), section 2: 3-267.
- Vibe, C. 1948: Langthen og nordpaa. – Gyldendal, København.

Mads Forchhammer
Universitetsparken 4, 3. – 182, 8000 Århus C

Lars Maagaard
Universitetsparken 3, 3. – 135, 8000 Århus C

Foto: Erik Thomsen.

Husrødstjert *Phoenicurus ochruros* med tre kuld

Med det forbehold, at han og hun ikke var individuelt genkendelige, iagttog jeg ved min bolig i Tønder et par Husrødstjert, der opfostrede 3 kuld unger i det gode vejr i ynglesæsonen 1989. Stedet er et villa- og rækkehuskvarter på ca 400×400 m, bestående af op til 7-8 år gamle huse.

Husrødstjerten får normalt 1-2 kuld årligt ("2 broods, occasionally 3" (Cramp 1988), "Drittbruten sind aus allen Teilen Mitteleuropas bekannt, insgesamt aber selten" (Glutz & Bauer 1988)). Se også Menzel (1983). I de nordøstlige dele af udbredelsesområdet får kun en del af parrene mere end ét kuld (Sverige: 37% (Andersson 1990); Tjekkoslavakiet: ca 50% (Havlín 1976)). Tre kuld er konstateret en enkelt gang i Sverige (Wirdheim i Andersson 1990).

Iflg. Menzel (1983) bygges den første rede på 4-8 dage. Kuldet er på 2-8 æg, normalt 5, der lægges med ét døgn interval. Rugningen begyndes ved sidste æg og varer 13-17 dage. Ungerne er 12-19 dage i reden. Ved 5 æg i kuldet giver det 30-41 dage fra første æg til udflyvning. Iflg. Menzel (1983) går der nogen tid mellem redens færdiggørelse og læggestart. Hunnen påbegynder et eventuelt nyt kuld, mens hannen fodrer de udflyjende unger af forrige kuld.

I det her beskrevne eksempel var der 40-45 dage mellem de enkelte kulds udflyvning. Hannen ankom 29. marts. Den første rede blev påbegyndt 8. april under loftet på min altan og var færdig efter 4-5 dage. Rugningen startede tidligst 21. april, og 23. maj fløj 5 unger ud, altså højst 32 dage efter rugestart. Andet kuld fløj ud mellem 5. og 10. juli fra en rede under et tagudhæng ca 30 m fra den første rede. Tredje kuld fløj ud mellem 15. og 20. august fra en rede under et lignende tagudhæng ca 20 m fra de to første reder.

Min antagelse, at parret bestod af samme han og hun gennem hele ynglesæsonen, bygger iøvrigt på, at der kun fandtes én syngende han i kvarteret, og at der kun blev set én hun ad gangen. I et par tilfælde af bigyni i Vesttyskland (Bansemers 1986, Rheinwald 1985) var der overlap mellem kuldene. Der er derfor ikke noget, der tyder på, at hannen i dette tilfælde har haft flere hunner.

Summary: Black Redstart with three broods

In 1989, a pair of Black Redstarts fledged three broods in Tønder, S Jutland.

Referencer

- Andersson, R. 1990: Svarta rødstjärtens *Phoenicurus ochruros* häckningsbiologi i Västsverige. – Vår Fågelvärld 49: 201-210.
- Bansemers, H. 1986: Bigynie beim Hausrotschwanz (*Phoenicurus ochruros*). – Corax 11: 239-240.
- Cramp, S. (red.) 1988: The Birds of the Western Palearctic. Vol. V. – Oxford University Press.
- Glutz von Blotzheim, U. N. & K. M. Bauer (red.) 1988: Handbuch der Vögel Mitteleuropas. Band 11(1). – Wiesbaden.
- Havlín, J. 1976: Brutzeit und Bruterfolg des Hausrotschwanzes. – Zool. listy 25: 343-353.
- Menzel, H. 1983: Der Hausrotschwanz. – Wittenberg Lutherstadt.
- Rheinwald, G. 1985: Bigamie beim Hausrotschwanz (*Phoenicurus ochruros*). – Orn. Mitt. 37: 345.

Hans Christensen
Tved 107 C
DK-6270 Tønder